

A. Postružnik, V. Lipež, skup 29 profesorjev. Toliko učenih Slovencev mora zunaj slovenske domovine biti, ker doma službe ne dobijo. Mnogo slovenskih profesorjev bilo je iz slovenskih šol prestavljenih k nemškimi. Nekateri morali so jako daleč odpotovati n. pr. iz Maribora g. Suman na Dunaj, g. Pajk v Brno, g. Müllner v Bregenz, iz Ptuja g. Glaser v Weidenau ob pruskeje meji, dalje so J. Apiha in Westra morali na Česko, Štritar, Benko, Jelenc in Kos na Dunaj, Šuklje in Detelja v Dunajsko Novo mesto, Macun, dr. Hofer, Hauptman, Žnidaršič, dr. Purgaj in dr. Klemenčič v Gradec. Naposled imamo celo kopo mladih izprašanih profesorskih kandidatov, kateri si morajo kot slabo plačani suplenti, kot domači inštruktorji ali celo kot ljudski učitelji slab kruh služiti zato, ker so učiteljska mesta pri nas prenapolnena z nemškimi profesorji. Ako se torej le hoče, zamore se pri nas gledé jezikove ravnopravnosti lahko takoj začeti s spremembami Slovencev potrebnimi in ugodnimi a k temu je treba novega Slovanom tako, kakor Nemcem, pravičnega naučnega ministra.“

To pojasnilo zadostuje! Slovenci imamo mnogih in tehtnih uzrokov želeli, da popusti g. Štremajer hitrej ko mogoče ministerstvo za bogočastje in poduk. Od naših slovenskih poslancev pa se nadejamo, da bodo vsa postavna sredstva poskusili v odpravo Štremajerja; česki, poljski, še bolje pa nemški konservativni poslanci itak tudi ne gorižo za ministra Štremajerja. Slovenci ne želimo novih volitev, a se jih tudi ne bojimo, če bi treba bilo. Konservativna narodna večina v državnem zboru pa nemški liberalni ustavaki, zlasti g. Štremajer, na ministerskih stolih, to bi našo stranko v kratkem zdelalo in razdevalo — liberalnej ustavaškej stranki na korist in zmago! Odločnosti je povsod treba, cinceanje vodi v sramoto in propad!

Družba sv. Mohora.

Po sklepu družbinega odbora so družbenikom letos namenjene te-le knjige: 1. „Slovenski Goffine“ III. snopič razlaga po uredbi č. g. L. Ferčnika, dekana v Žabnicah, sv. meše, berila in evangelja od prve do poslednje nedelje po binokostih z dotičnimi premišljevanji in nauki — v obsegu 12 pol. 2. „Občena zgodovina“ VII. snopič nadaljuje dogodbe srednjega veka na Angleškem in pripoveduje, kaj se je ob istem času dogodilo v Italiji, v Španiji, v Bizantinskem cesarstvu, v Arabiji in v Škandinaviji, na Danskem, Norveškem in Švedskem. Spisal g. Josip Staré, profesor višje realke v Zagrebu — v obsegu 10 pol. 3. „Škodljive domače živali“ v podobah. Družbenikom slavnoznani pisatelj g. prof. Franc Erjavec v Gorici, opisuje v osem razdelkih domače živali, ki škodujejo. I. Človeku in njega zdravju. II. Našim domačim živalim. III. Po hišah in shrambah. IV. Sadnemu drevju. V. Zelenjavi. VI. Polju in senožeti. VII. Vinogradu in

VIII. Gozdu. Namen tej knjigi je, tudi manje izobraženega gospodarja seznaniti s škodljivimi domačimi živalmi tako, da iz opisa lahko izpozna škodljivca in da v knjigi najde vse, kar bi ga o tem škodljivcu utegnulo zanimati, kako n. pr. se plodi in kako ga mogoče zatreti itd. Knjiga bode obsegala kakih 8 pol in blizo 70 podob bode opis razjasnovalo. 4. „Slovenske Večernice“, 35. zvezek 7 pol in donša: Životopis dr. Janeza Bleiweisa s podobo, zanimivo Jurčičevo povest: „Ponarejeni bankovci“, razun pesem in krajših raznovrstnih spisov: „Kratek pregled avstrijske zgodovine;“ Besedo o zemljiščinih knjigah;“ zbirko narodnih pripovedek in „Torbico podukov mladim gospodarjem, ki prično kmetovati.“ 5. Koledar za leto 1881 z raznoterim berilom za poduk in kratek čas; in 6. Cerkvena Pesmarica“, ktero prireduje odbor društva sv. Cecilije v Ljubljani. Obsegala bo kratek poduk o notah in zbirko najboljših cerkvenih pesem, kakor jih poje priprosti narod pri božji službi, in druge, ki so jih zložili razni skladatelji, z notami za en in dva glasova. Razdeljene so v pesmi za razne čase cerkvenega leta, v pesmi Matere božje in lavretanske litanije, v pesmi od angeljev in svetnikov božjih, v razne pesmi, n. pr. Te Deum in sponsorije. Pesmam sledijo molitve pri sv. meši, za spoved in sveto Obhajilo, za razne pobožnosti, za popoldansko božjo službo, litanije itd. Po dogovoru bode zelo bogato in obširno gradivo uredjeno tako, da ne bo treba, Pesmarico razdeliti v dva posamezna snopiča, ampak ena cela knjiga bode na blizo 25 tiskanih polah v obliki priročnih molitvenih bukev obsegala pesmi in molitve in pevecem in nepevcem lahko služila tudi za molitveno knjigo. Knjige se tiskajo v 25—26.000 iztisih. Slovenci! to je načrt, po katerem si bode družba prizadevala letos izvrševati prevažno in blago svojo nalogo Bogu v čast, Vam v korist. Družbin napredek in razvitek je ob enem Vaš napredek, Vaš dobiček, Vaša čast. Oglasite si tedaj tudi letos ob pravem času in prav obilno, da število udov nikjer ne bode zaostalo, ampak povsodi veselo naraščalo. Častite gg. poverjenike pa uljudno prosimo, naj se pri oglaševanju in zapisovanju udov blagovoljno ravnajo po navodu, ki je v „Koledarji“ stran 144 zaznamovan. Dostavimo le še to, da bode tiskarna udom, kateri želijo „Pesmarico“ vezano v roke dobiti, ravno tako ustregla, kakor se je to zgodilo gledé „Nebeške hrane“ in „Šmarne“. Veznina je določena po najnižji ceni in sicer za iztis vezan v pert na 40 kr. v usnje na 60 kr., v usnje z zlatim obrezkom na 80 kr. „Priatelj“.

Gospodarske stvari.

Kako z vinom ravnati v kleti in na potu po zimi.

M. Nenavadno hudi mraz je vinskim posestnikom in trgovcem marsiktere neprilike z vinom

v kletéh in na potu prinesel. Vinu namreč škoduje vsako močno razhlajenje kleti. Zato je treba na vso moč gledati na to, da se klet jako ne razhladi. Skrbno zapiranje in zadelavanje kletnih oken, naprava podvojnih ali celo trojnih duri na kletnem vhodu, to so najprostejši pomočki, s katerimi se razhlajenje kleti lahko zabrani. V kletih, ki so dosti globoko pod zemljo vsaj 4—5 metrov in na katerih so še kaka druga poslopja, ne more, ako so okna dobro zaprta in zadelana, tudi najhujši mraz zvnaj kletne topline znatno znižati.

Dosti težavnejše pa je, če gre za to, da se vino po zimi bodi si na vozu ali po železnici kam daleč zapeljati ima. Prav za prav bi se o hudem mrazu vino celo ne smelo prevažati. Ker se pa manjše mere vina v pučelih in steklenicah tudi po zimi morajo zaradi kupčijskega posla razpošiljati, zato je treba pri razpošiljavi vina po zimi vse skrbni in previdnosti. Najnavadnejša prikazen, ki pri vinu ali v sodih ali v steklenicah po zimi razpošiljanem nastopi, je izločevanje vinskega kamna. Najde se navadno kot peskovita vsedbina na dnu sodov ali steklenic. Dobroti vinski to izločevanje vinskega kamna ravno ne škoduje, vendar pa nima nihče vina rad, v katerem se trde tvarine nahajajo. Ni toraj drugega pomočka, kakor o hudem mrazu vino kot hitro vožnino pošiljati in tako zamotati in zavarovati, da mraz ne more do njega. Sodi se toraj denejo v druge sode, kateri so z žaganjem okoli in okoli znotraj dobro nadelani. Steklenice se poteknejo v slamnate preobleke in se potem v žaganje v zaboje položé, ki so dosti veliki, da se morejo steklenice še s kakim slabim sprejavavcem toplote z žaganjem, slamo itd. dobro zadelati.

Pri prav hudem mrazu se more pa tudi primeriti, da vino v sodih na potu zmrzne. Največkrat gre sod pri taki priliki v konce in le malo pomaga sod ne do polnega naliti, da bi se tako zabranilo, da ga ne raznese. Vino namreč povsodi zmrzne, kjer se sodove stene dotika, in ker se led raztegne, tako sod ali steklenico raznese. Včasih pa sod in steklenica cela ostane in tu ni drugega pomočka, ko sod ali steklenico spraviti na kraj, ktereга toplina je več stopinj nad lednikom, da se tako vino po malem raztaja. Navadno je vino mnogo vinskega kamna izločilo. Ta se pusti, da se vsede in vino potem v steklenice ali v sode pretoči. Tudi se more čiščenje po umetnih sredstvih ali po precejanji pohitriti. Tu je treba omeniti, da nikdar vse vinu v sodu ali steklenici ne zmrzne, jeden del ga še zmirom ostane tekočega; kajti alkohol je tvarina, ki tudi pri najnižji toploti tedaj pri najhujšem mrazu trda ne postane. Del vina, ki je tekoč ostal, ima ves alkohol in vse izvlečevine v sebi, kolikor jih je v vinu. Zmrznjeni del obstoji po svoji glavni strani iz vode in ima le prav malo alkohola in izvlečevin. Ako se tekoči del od zmrznjenega dela loči, dobi se v prvem pijača, ki je po svojem okusu neka srednja

stvar med sladinom in likerom, vinu sicer nekaj podobna, pa vendar nekakošnega posebnega, tujeга okusa. Ko se zmrznjeno vino zopet otaja, ima ta tekočina zopet lastnosti vina, kakoršne je imelo pred zmrznjenjem. Po skušnjah, ktere so se v tem oziru naredile, se zdi, da vinu evetlica še boljše in harmoničnejša postane. Vendar pa pravi Dr. J. Bersch, da tega izreka neče kot potrjeno resnico nikomur priporočevati. Kot ravnalo za kletarja, kako z vinom o hudom mrazu ravnati, toraj velja, da klet proti pristopu mrzlega zraka skrbno varuje, da se o hudem mrazu vino ne razpošilja in razvažá, in ako se to vendar le zgoditi mora, naj se vinu zametek tako izbere, da je vino proti zmrznjenju zavarovano in da se tako hitro ko mogoče prepelje. Iz vsega je pa tudi jasno, kaj se ima z vinom storiti, ki je v kleti zmrznilo. Najboljše ga je pustiti pri miru, da zopet samo o sebi tekoče postane in ga potem o pravem času pretočiti.

„Prakt. Ldw.

Kaj početi z zmrznjenim krompirjem. Letošnjo zimo je v več krajih zmrznil krompir. Kaj početi s takim krompirjem? Kemijske preiskave kažejo, da zmrznjeni krompir ne zgubi svoje redivne moči, da tedaj fabrike iz zmrznjenega krompirja ravno tako morejo delati špirit ali štirko, ako ne bi po zmrzlini rad gnjil. Ker tedaj rad gnjije, se zato ne dá dalje časa ohraniti. Ali pa zmrznjeni krompir ni morebiti za živež škodljiv? Kuhan ne škoduje niti živini, o nekuhanem zmrznjenem krompirju pa je znano, če se živini poklada, da breja živina po njem rada zvrže. Kaj tedaj početi z zmrznjenim krompirjem, če je takega veliko? Kuhati naj se dá in potem v kadi ali jame vsuje in prav močno vlačí, tako, da prav nič zraka ne ostaja v kupu, po katerem bi se krompir skisal in pokvaril. Tako vlačeni kubani krompir trpi za živinsko klajo dolgo, ki se posebno dobro pri-leže prešičem, pa tudi molznim kravam tekne.

„Novice“.

Vinska trta je na Nemškem in Ogerskem hudo pozebla, tudi sadunosno drevje trpelo je nezrečeno po nenavadno hudej zimi.

Sejmovi na Koroškem. 10. febr. Paternijon; 11. febr. zgornji Drauburg; 17. febr. Gmind; 19. febr. Strassburg.

Dopisi.

Iz Škal. (Volitve). Ravno s tem tednom se pri nas konča velikonočno spraševanje, pri tej priliki pa tudi volitev, namreč volitev cerkvenih ključarjev, ktere so hoteli naši liberalci pretečeno leto kar mahoma odstaviti in po svojem kopitu druge vrinoti. Vkljub temu pa sta izvoljena oba prejšnja vrla moža. Dobila sta večino glasov! Jednako dobro se je dovršila srenjska volitev; za župana izvoljen je g. Franjo Srebotnik, jegov prvi